

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/518>

Materiál v pripomienkovom konaní do 17.10.2025

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál predkladá do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo vnútra SR ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Dôvodom predloženia návrhu zákona je potreba odstránenia zostávajúcich nedostatkov vytýkaných Výborom expertov Rady Európy pre hodnotenie opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu Moneyval (ďalej len „Výbor Moneyval“), ktoré boli identifikované v rámci odporúčania FATF č. 10. Odporúčanie FATF č. 10, ktoré upravuje podmienky vykonávania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, patrí medzi tzv. veľkú šesťku odporúčaní, ktoré sú považované za kľúčové, a preto sa na súlad s týmito odporúčaniami kladie veľký dôraz. Slovenská republika v rámci procesu odstraňovania nedostatkov doteraz odstránila 13 nedostatkov z celkového počtu 20 podkritérií odporúčania FATF č. 10. V rámci konania CEPs, ktorý je vedený vo vzťahu k SR zo strany Výboru Moneyval, je SR zaviazaná preukázať ďalší pokrok v odstraňovaní zostávajúcich 7 podkritérií.

Postoj RÚZ k materiálu

Dôvodom predloženia návrhu zákona je potreba odstránenia zostávajúcich nedostatkov vytýkaných Výborom expertov Rady Európy pre hodnotenie opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu Moneyval (ďalej len „Výbor Moneyval“), ktoré boli identifikované v rámci odporúčania FATF č. 10. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky, ktoré smerujú k vyjasneniu znenia legislatívy, zjednodušeniu procesu získavania informácií potrebných na plnenie povinností a k vytvoreniu aspoň jednej technickej alternatívy, ktorá by slúžila ako záložný mechanizmus v prípade technických problémov informačného systému Finančnej spravodajskej jednotky (goAML).

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 4

Navrhujeme zmenu ustanovenia § 7 ods. 1 písm. b) nasledovne:

„b) pri právnickej osobe alebo združení majetku zistenie názvu, adresy sídla, adresy skutočného miesta výkonu podnikateľskej činnosti, ak je odlišná od adresy sídla, identifikačného čísla, označenia úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je právnická osoba alebo združenie majetku zapísané, číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie, a identifikácia fyzickej osoby, ktorá je oprávnená konať v mene právnickej osoby alebo združenia majetku, ako aj zistenie mena a priezviska osôb, ktoré zastávajú funkcie v najvyššom riadiacom orgáne právnickej osoby alebo združenia majetku, teda v štatutárnom orgáne“.

Zároveň navrhujeme nasledovne upraviť znenie dôvodovej správy:

„Cieľom úpravy je zosúladienie rozsahu identifikácie pri právnických osobách a združeniach majetku s odporúčaním FATF č. 10.9b), ktoré požaduje získanie mien relevantných osôb, ktoré zastávajú funkciu vo vrcholovom vedení spoločnosti na najvyššom stupni a ktoré priamo ovplyvňujú smerovanie danej spoločnosti. Výborom Moneyval bola táto požiadavka špecifikovaná o „získanie mien všetkých osôb zastávajúcich vrcholové riadiace pozície (napr. vrcholoví riaditelia)“. Doterajšia úprava vyžadujúca iba identifikáciu osoby oprávnenej konať v mene právnickej osoby, nespĺňala túto požiadavku. Z tohto dôvodu bola zákonná úprava doplnená o povinnosť získať mená a priezviská osôb,

ktoré zastávajú funkcie v najvyššom riadiacom orgáne právnickej osoby a združenia majetku, ktorým je štatutárny orgán.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme upraviť textáciu tak, aby bolo bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, kto sa považuje za riadiaci orgán spoločnosti a ktoré osoby v ňom zastávajú funkcie. Najvhodnejšie sa javí doplniť, že ide o vrcholový riadiaci orgán, ktorým je v právnom prostredí Slovenskej republiky štatutárny orgán. Máme za to, že zo zákona musí byť zrejmé do akej úrovne je potrebné skúmať riadenie príslušnej spoločnosti. Zároveň účelom ustanovenia je, aby povinná osoba poznala osoby, ktoré v rámci spoločnosti rozhodujú o jej smerovaní, čo nebudú plniť všetky osoby, ktoré majú manažérske pozície, ale len tie osoby, ktoré môžu priamo ovplyvňovať smerovanie príslušnej spoločnosti, čo vždy spĺňajú výlučne členovia štatutárnych orgánov spoločnosti

V zmysle vysvetľujúcich poznámok k odporúčaniu FATF č. 10, bod 5 písm. a), ods. ii):

„The powers that regulate and bind the legal person or arrangement (e.g. the memorandum and articles of association of a company), as well as the names of the relevant persons having a senior management position in the legal person or arrangement (e.g. senior managing directors in a company, trustee(s) of a trust).“

Máme za to, že smernica č. 2015/849 v aktuálnom znení ako aj vyššie uvedené odporúčanie FATF poskytuje členským štátom možnosť prispôbiť a implementovať ustanovenia smernice tak, aby došlo k získaniu informácií o relevantných osobách, ktoré zastávajú pozíciu na najvyšších úrovniach managementu spoločnosti a zároveň tak, aby bolo predmetné ustanovenie vykonateľné v podmienkach príslušného štátu.

V podmienkach Slovenskej republiky je v prípade právnických osôb vrcholovým riadiacim orgánom štatutárny orgán, ktorého členovia majú väčšinou aj oprávnenie konať a podpisovať za spoločnosť. Uvedené však neznamená, že predmetné oprávnenie musia mať všetci členovia štatutárneho orgánu, oprávnenie konať za spoločnosť môže mať napríklad len predseda predstavenstva spolu s podpredsedom predstavenstva (ktorých môže byť viac). Zároveň, môže nastať situácia, že osoby, ktoré sú oprávnené podpisovať za danú právnickú osobu, konajú len na základe poverenia od štatutárneho orgánu danej právnickej osoby ako vrcholového manažmentu a teda nemajú rozhodovaciu právomoc. Takýmito osobami sú napríklad splnomocnenci, je však zrejmé, že splnomocnenci nerozhodujú o smerovaní spoločnosti, nie sú vrcholoví manažéri spoločnosti a určite nie sú členmi štatutárneho orgánu spoločnosti. Ak ide o realitu v právnom prostredí Slovenskej republiky, mali by byť za vrcholových manažérov a najvyšší orgán právnickej osoby považovaní členovia štatutárneho orgánu. Tieto osoby je potrebné považovať za relevantné v súlade s odporúčaním č. 10 FATF.

V prípade ak by sme ponechali navrhované znenie, došlo by k situácii, kedy by nebolo zrejmé do akej miery je potrebné skúmať a zisťovať riadiacu štruktúru spoločnosti. V realite a zvonka je možné posúdiť, len to, kto je štatutárnym orgánom spoločnosti, nie to, kto má aké rozhodovacie kompetencie v rámci spoločnosti (pričom kompetencie vôbec nemusia znamenať aj možnosť ovplyvniť smerovanie spoločnosti). Zároveň by takáto úprava bola administratívne náročná, nakoľko by vyžadovala neprimerané skúmanie vnútorného nastavenia príslušnej spoločnosti. Ak napríklad spoločnosť zriadi riadiaci orgán, ktorý je však založený len za účelom riadenia konkrétnej podnikateľskej aktivity danej spoločnosti a neovplyvňuje jej chod ani smerovanie, nie je tento orgán relevantný z pohľadu účelu zákona a smernice. Predmetné je však možné s istotou zistiť len podrobným skúmaním štruktúry a rozdelenia kompetencií v rámci spoločnosti a zároveň, tento orgán bude vždy podriadený štatutárnemu orgánu spoločnosti. Za relevantný orgán je preto potrebné považovať len najvyšší orgán a vrcholový orgán spoločnosti, ktorým je v prípade právnických osôb založených v súlade s právom Slovenskej republiky štatutárny orgán spoločnosti.

2. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 5

Navrhujeme preformulovať ustanovenie § 10 ods. 1 písm. b) nasledovne:

„Overenie informácií týkajúcich sa identifikácie konečného užívateľa výhod povinná osoba vykonáva ich získaním zo spoľahlivých zdrojov uplatňovaním prístupu založeného na hodnotení rizík podľa § 20a, pričom je oprávnená využiť nezávislé a spoľahlivé informácie, údaje získané z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci 41c) (ďalej len „register právnických osôb“), ako aj údaje získané od samotného klienta. V prípadoch, keď rizikové hodnotenie podľa § 20a nepreukáže zvýšené riziko a povinná osoba vykonala riadnu starostlivosť (due diligence), môžu sa za spoľahlivý zdroj informácií považovať aj interné dokumenty klienta (napríklad zakladateľské listiny,

štruktúra akcionárov, rozhodnutia valného zhromaždenia) alebo čestné vyhlásenie klienta, ak neexistujú dôvody na pochybnosti o pravdivosti týchto informácií."

Odôvodnenie:

Navrhovaná právna úprava ukladá povinnosť overovať údaje o konečnom užívateľovi výhod zo „spoľahlivých zdrojov“, avšak pojem „spoľahlivý zdroj“ nie je v zákone ani v dôvodovej správe bližšie vysvetlený. To vedie k nejasnostiam a rozdielnym výkladom medzi povinnými osobami, čo v praxi zvyšuje administratívnu záťaž pre podnikateľov.

V súlade s čl. 30 ods. 8 smernice (EÚ) 2015/849 a odporúčaním FATF č. 10 (v zmysle vysvetľujúcich poznámok k odporúčaniam FATF č. 10, bod 5 písm. a), ods. i)) sa od povinných osôb vyžaduje, aby sa pri starostlivosti o klienta nespoliehali výlučne na údaje z registra, ale overovali ich aj z iného spoľahlivého, nezávislého zdroja – napríklad z iného verejného registra alebo prostredníctvom potvrdenia či KYC/due diligence formulára od klienta. Účelom týchto pravidiel však nie je spochybniť register ako zdroj informácií, ale podporiť viaczdrojové overenie.

Z tohto dôvodu žiadame, aby bol do dôvodovej správy doplnený bližší výklad pojmu „spoľahlivý zdroj“ v súlade so smernicou a štandardmi FATF, pričom by malo byť zrejmé, že za spoľahlivé zdroje sa považujú najmä registre a evidencie vedené orgánmi verejnej moci (napr. register právnických osôb, obchodný register, register partnerov verejného sektora), ako aj registre členských štátov EÚ alebo štátov OECD, ak obsahujú rovnocenné údaje. Takto doplnený výklad prispeje k jednotnému uplatňovaniu zákona, zníženiu administratívnej záťaže a zachovaniu súladu s cieľom smernice a odporúčaním FATF č. 10.

3. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 7

Navrhujeme vypustiť navrhované nové znenie § 10 ods. 9 a zachovať pôvodné znenie, doplnené o explicitné vyjadrenie „možnosti“ nevykonať základnú starostlivosť, nasledovne:

„(9) Povinná osoba môže nevykonať základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi podľa odseku 2 písm. c),
a) ak by jej vykonaním v celom rozsahu alebo len jej časti mohlo dôjsť k zmareniu alebo ohrozeniu spracovania neobvyklej obchodnej operácie, alebo
b) ak jej Finančná spravodajská jednotka dá písomný pokyn nevykonať základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi v celom rozsahu alebo len jej časti z dôvodu, že jej vykonaním by mohlo dôjsť k zmareniu alebo ohrozeniu spracovania neobvyklej obchodnej operácie.“

Odôvodnenie:

Navrhované nové znenie § 10 ods. 9 sa odchyľuje od pôvodného účelu tohto ustanovenia. Pôvodný text stanovoval, že povinná osoba nevykoná základnú starostlivosť, ak by jej vykonanie mohlo zmať alebo ohroziť spracovanie neobvyklej obchodnej operácie. Takáto formulácia mala jasný preventívny cieľ – chrániť priebeh spracovania podozrivých obchodov a zabrániť ich odhaleniu klientovi.

Navrhované nové znenie tento princíp mení, pretože z povinnosti nevykonať základnú starostlivosť robí povinnosť postup spätne zdôvodňovať. Povinná osoba by tak musela vysvetľovať, na základe čoho podozrenie vzniklo, čo ide proti pôvodnému zmyslu ustanovenia a zároveň zvyšuje administratívnu záťaž. Zachovanie pôvodného znenia s doplnením slova „môže“ umožní povinným osobám postupovať primerane podľa okolností a zároveň zachová preventívnu funkciu tohto ustanovenia.

4. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V Čl. I žiadame doplniť o nový bod, ktorý znie:

§ 10 – doplnenie nového odseku (9) (doterajší odsek 9 sa primerane prečísľuje)

„(9) Ak je na účely splnenia povinností podľa tohto zákona potrebné zabezpečiť dokumenty alebo údaje zo zahraničia, možno lehotu na ich predloženie primerane predĺžiť. Nesplnenie povinnosti z dôvodov objektívnej nemožnosti ich včasného získania nezakladá porušenie povinnosti klienta.“

Odôvodnenie:

Navrhovaná úprava zohľadňuje prípady, keď je na overenie údajov alebo splnenie povinností potrebné získať dokumenty zo zahraničia – napríklad v prípade, že medzi vlastníckmi alebo ovládajúcimi osobami klienta figuruje zahraničný subjekt alebo fyzická osoba.

Získanie takýchto dokumentov môže byť časovo a administratívne náročné, a často závisí od procesov zahraničných orgánov. Zákon by preto mal umožniť primerané predĺženie lehoty a jasne ustanoviť, že objektívna nemožnosť včasného zabezpečenia podkladov nemá byť automaticky považovaná za porušenie povinnosti. Takéto riešenie zaisťuje spravodlivejší prístup a predchádza neprimeranému postihovaniu podnikateľov, ktorí konajú v dobrej viere a riadne plnia svoje povinnosti.

5. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V Čl. I žiadame doplniť o nový bod, ktorý znie:

§ 10 – doplnenie nového odseku (10)

„(10) Povinná osoba pri vykonávaní starostlivosti o klienta prihliada na údaje a dokumenty, ktoré sú dostupné vo verejných registroch alebo ktoré už predtým získala v rámci starostlivosti o tohto klienta, a nevyžaduje ich opätovné predloženie, ak sú stále platné a nedošlo k podstatnej zmene.“

Odôvodnenie:

Cieľom je zosúladiť s princípmi digitalizácie a byrokratickej jednoduchosti podľa zásady „once only“ uplatňovanej v právnom rámci EÚ. Ustanovenie by zabránilo zbytočnému opakovaniu požiadaviek voči klientom a znížilo administratívnu záťaž pri opakovanej identifikácii a overovaní údajov, najmä ak sú tieto informácie už overené alebo dostupné v oficiálnych registroch.

6. Zásadná pripomienka k čl. I. novelizačný bod 8

V §17 odsek 2 navrhujeme, aby zostala povinným osobám ponechaná možnosť popri elektronickom ohlasovaní cez informačný systém Finančnej spravodajskej jednotky (goAML) aj minimálne jedna alternatívna forma ohlásenia, napríklad telefonicky alebo písomne, ktorá by slúžila ako záložný mechanizmus v prípade technických problémov informačného systému.

Odôvodnenie:

Zákon AML ukladá povinným osobám povinnosť ohlásiť neobvyklú obchodnú operáciu bez zbytočného odkladu. V prípade technického výpadku systému goAML (napr. softvérový problém, kybernetický incident) môže dôjsť k znemožneniu splnenia tejto zákonnej povinnosti.

Zachovanie aspoň jednej alternatívnej formy hlásenia (napr. telefonicky s následným doplnením hlásenia elektronicky) by umožnilo povinnej osobe konať bezodkladne aj v krízovej situácii, čím by sa zabezpečila kontinuita plnenia zákonných povinností.

Navrhujeme preto znenie § 17 ods. upraviť tak, aby sa ohlasovanie primárne vykonávalo prostredníctvom informačného systému Finančnej spravodajskej jednotky, s výnimkou prípadov, keď je tento systém dočasne nedostupný, pričom v takýchto prípadoch by bolo možné ohlásenie vykonať alternatívnou formou (napr. telefonicky alebo písomne).

Navrhovaná zmena by mala za cieľ zvýšiť právnu istotu povinných osôb a zároveň zabezpečiť efektívne fungovanie systému ohlasovania NOO aj v prípade technických výpadkov.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/518>